

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

---

Gjykatës së Apelit në Prishtinë

Mendim Juridik në cilësinë e Mikut të Gjykatës (Amicus Curiae)

Lidhur me rastin e 406/ 2016, Nazmi Abazi dhe të tjerët

Në përputhje me Nenin 16, paragrafin 9 të Ligjit Nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit (në tekstin e mëtejshëm: Ligji për Avokatin e Popullit), Avokati i Popullit mund të paraqitet në cilësinë e mikut të gjykatës (amicus curiae) në proceset gjyqësore që kanë të bëjnë me të drejtat e njeriut, barazinë dhe mbrojtjen nga diskriminimi.

Prishtinë, 16 shtator 2016

Fushëveprimi i rezymesë

Kjo *amicus curiae* (në tekstin e mëtejshëm: Rezyme) do të përqendrohet në sigurinë ligjore si parim themelor i sundimit të Ligjit, me fokus në aktgjykimet gjyqësore të lëshuara nga gjykatat në çështjet e gjykuara. Për më tepër, kjo Rezyme do të përqendrohet në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GjEDNJ) në lidhje me shkeljen e Nenit 6 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GjEDNJ), *të drejtën në gjykim të drejtë*, në mënyrë që të vihet në pah sesi shkeljet e lartcekura pasqyrohen në sigurinë ligjore dhe besimin e qytetarëve në sistemin gjyqësor. Kjo Rezyme përfshin por nuk kufizohet vetëm në gjykimet vijuese: Aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë C.nr. 486/11 të 27 shkurtit 2015; dhe Aktgjykimet e Gjykatës Themelore në Prishtinë C.nr. 1522/10 të 2 nëntorit 2015.

Baza Ligjore për veprimin e Avokatit të Popullit në cilësinë e Mikut të Gjykatës

1. Neni 132, paragrafi 1 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës autorizon Avokatin e Popullit të: *“mbikëqyr dhe mbron të drejtat e dhe liritë e individëve nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme dhe të parregullta të autoriteteve publike”*
2. Neni 16 i Ligjit për Ombudspersonin në paragrafin 4 parasheh që: *“Avokati i Popullit ka kompetenca të bëjë hetime qoftë për t’u përgjigjur ankesës së parashtruar apo me iniciativën e vet (ex officio) nëse nga konstatimet, dëshmitë dhe faktet e paraqitura me Rezyme ose nga njohuritë e fituara në mënyrë tjetër, ka bazë të rezultojë se nga ana e autoriteteve janë shkelur të drejtat dhe liritë e njeriut të përcaktuara me Kushtetutë, ligje dhe me akte të tjera, si dhe me instrumente ndërkombëtare për të drejtat e njeriut.*
3. Për më tepër, vlen të ceket edhe paragrafi 8 i po këtij Neni 16, ku, pa prejjudikuar pavarësinë e gjykatësve, parashihet që: *“Avokati i Popullit mund të jep rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe në procedura tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurave.*
4. Në fund, nga sa u tha më lartë, duhet t’i kushtohet vëmendje edhe paragrafit 9 të Nenit 16, i cili autorizon: *Avokati i Popullit mund të paraqitet në cilësinë e mikut të gjykatës (amicus curiae) në proceset gjyqësore që kanë të bëjnë me të drejtat e njeriut, çështjet e barazisë dhe mbrojtjes nga diskriminimi.*
5. Pavarësisht dispozitave më lartë, duhet të merret parasysh që, me Nenin 18, paragrafi 1.1, Avokati i Popullit ka përgjegjësi: *“të hetojë shkeljet e pohuara të të drejtave të njeriut dhe veprimet e diskriminimit dhe të angazhohet në eliminimin e tyre”*, dhe, sipas paragrafit 1.2 të po këtij Neni: *“të tërheqë vëmendjen për rastet kur autoritetet i shkelin të drejtat e njeriut dhe të bëjë rekomandim që t’u jepet fund rasteve të tilla dhe kur është e domosdoshëm të shprehë mendimin e vet mbi qëndrimet dhe reagimet e autoriteteve përkatëse në lidhje me rastet e tilla;*

Përmbledhje e fakteve

6. Më 6 korrik 2016, Avokati i Popullit incioi rastin bazuar në parashtrimin e palës, z. Nazmi Abazi dhe të tjerët, të cilët janë ankuar në aktgjykimet e lëshuara nga Gjykata Themelore e Prishtinës dhe të cilët shtjellonin të njëjtën çështje ligjore, por që dallohen në rezultatin e tyre. Këto aktgjykime janë si në vijim: Aktgjykimi i Gjykatës Themelore të Prishtinës: C.nr. 486/11 të 27 shkurtit, 2015 dhe Aktgjykimet e Gjykatës Themelore të Prishtinës: C.nr. 1522/10 të 2 nëntorit, 2015.

Argumentet

7. Parimi i sigurisë juridike mishërohet në mënyrë taksative në Nenin 6 të KEDNj-së, gjegjësisht të drejtën në gjykim të drejtë. Ashtu siç argumentohet në Brumarescu v Romania, GjEDNj konstatoi se *“një prej elementeve themelore të sudnimit të ligjit është parimi i marrëdhënieve ligjore, i cili, ndër të tjera, parasheh që vendimi përfundimtar i lëshuar nga gjykatat të mos vihet sërish në pikëpyetje”*¹.
8. Nga sa u tha më lartë dhe bazuar në gjendjen faktike të listuar, mund të arrihet në përfundim të lehtë se të gjitha rastet e cekura përfaqësojnë shkelje të Nenit 6 të KEDNj, gjegjësisht shkelje të Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Zgjidhjet përfundimtare, konkretisht aktgjykimet përfundimtare sërish janë vënë në pikëpyetje, për të njëjtën çështje, ndërmjet palëve të ndryshme por me interes të njëjtë juridik. Është e qartë që nga fillimi se parimi i sigurisë ligjore vihet në pikëpyetje dhe, në këtë aspekt, edhe të drejtën e pakontestueshme në gjykim të drejtë, e drejtë kjo e garantuar e të gjithë qytetarëve të Kosovës me Kushtetutën e tyre.
9. Kur citohet Kushtetuta në kontestin e mbrojtjes së të drejtave të garantuara nga instrumentet ndërkombëtare të mbrojtjes së të drejtave të njeriut, iu referohemi në veçanti Nenit 21, paragrafi 1: *“të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë të pandashme, të patjetërsueshme e të pacenueshme dhe janë bazë e rendit juridik të Republikës së Kosovës”*, Nenit 22, sipas të cilit: *“Të drejtat dhe liritë e njeriut të garantuara me marrëveshjet dhe instrumentet ndërkombëtare në vijim, garantohen me këtë Kushtetutë, zbatohen drejtpërdrejtë në Republikën e Kosovës dhe kanë prioritet, në rast konflikti, ndaj dispozitave e ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike”*, përfshirë Nenin 31, paragrafin 2, posaçërisht të aplikueshëm në këtë rast, sipas të cilit: *“Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngritet kundër tij/saj brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.*
10. Konstatohet përtej çdo dyshimi të arsyeshëm se, duke vënë në pikëpyetje një aktgjykim me lëshimin e një aktgjykimi të ndryshëm për të njëjtën çështje, gjykatësi vë në pikëpyetje çështjen e sigurisë juridike dhe të drejtën e paraparë me Kushtetutë dhe me instrumente të tjera ligjore për mbrojtjen e të drejtave të njeriut të paraparë me të. Në këtë aspekt, në mënyrë që të shpjegohet se në ç’ mënyrë është kërcënuar siguria juridike nga aktgjykimet e lartcekura, me synim të parandalimit të shkeljeve të tjera të Nenit 6 të

¹ Ion Predescu, Gjyqtar i Gjykatës Kushtetuese dhe Marieta Safta, Asistente e Kryegjykatësit; *Parimi i Sigurisë Juridike, baza e sundimit të ligjit, jurisprudence elementare*; fq. 25, gjendet në: www.ccr.ro/ccrold/publications/buletin/8/predescuen/pdf

KEDNj-së dhe pa ndërhyrë në pavarësinë e gjykatësve, kjo Rezyme do të përqendrohet si në vijim:

- a) Strukturën e Nenit 6 si një "gjymtyrë qytetare";
- b) Të drejtën e kontestimit të vendimit përfundimtar;
- c) Arsyetimin e vendimeve përfundimtare dhe
- d) Shpalljen e vendimeve përfundimtare ligjore.

Analiza ligjore

11. Neni 6 i KEDNj-së qartazi thotë që: *“Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohej drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm...”*. Kështu, KEDNj aplikoi Nenin 6 në të gjitha çështjet e parashtruara para gjykatës, si ato civile ashtu edhe ato penale. Përkundër këtij fakti, është me rëndësi të theksohet se çështja civile varet, në rend të parë, nga ekzistimi i “kontestit”. Ashtu siç përcaktohet me Alaverdyan v. Armenia, neni 6 nuk vlen për procedurën jashtë-kontestimore dhe të njëanshme, e cila nuk ka palë kundërshtuese dhe e cila është në dispozicion vetëm kur nuk ka kontest rreth të drejtave. Në shtjellimin e definicionit të “kontestit”, GjEDNj konstatoi në Benthem v. Holandë se *“rezultati i procedurës duhet të jetë drejtpërdrejt vendimtar për të drejtën në fjalë”*. Në fund, në Konig v. Gjermania, GjEDNj përcaktoi se: *“Nëse një e drejtë mund të konsiderohet si civile apo jo në kontekstin e Konventës përcaktohet duke shtjelluar materien përmbajtësore dhe efektet e të drejtës dhe jo klasifikimin e saj në ligjet vendore të Shtetit në fjalë. Në ushtrimin e funksionit të saj mbikëqyrës, Gjykata gjithashtu merr parasysh objektin dhe qëllimin e Konventës si dhe sistemet ligjore kombëtare të Shteteve të tjera Kontraktuese”*. Duke pasur parasysh këto, qartazi Aktgjykimi C.nr.486/11 dhe C.nr.1522/10 e cila merret me ligjin e punës, biejnë në kuadër të *“rastit civil”* dhe i përmbushin kërkesat e termit *“kontest”*. Për më tepër, ato prekin edhe statusin e punësimit të përhershëm dhe të drejtave të garantuara të punonjësve me Marrëveshjen Kolektive. Në këtë aspekt, të dy rastet biejnë në kuadër të Nenit 6 të KEDNj, konkretisht përkufizimit të rastit civil, e drejtë kjo e garantuar nga e drejta e mbrojtur në *“gjykim të drejtë”*.
12. Ashtu si u tha më lartë, e drejta në gjykim të drejtë gjithnjë interpretohet nga prizmi i sundimit të ligjit. Duke pasur parasysh se një aspekt shumë i rëndësishëm i sundimit të ligjit është siguria juridike duhet t’u referohemi rasteve të Brumarescu v. Rumania dhe Agrokompleks v. Ukraina, ku: *“kur gjykatat më në fund të kenë përcaktuar një çështje, vendimi i tyre nuk do të duhet të vihej në pikëpyetje”*. Për më tepër, Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës konstatoi në Vendimin e saj mbi mos-përmbarrimin e Aktgjykimit të Gjykatës Kushtetuese të datës 17 dhjetor 2010 në Lëndën nr.KI 08/09 se: *“sundimi i ligjit është një prej parimeve elementare të shoqërisë civile dhe presupozon respektimin e parimit të sigurisë juridike, në veçanti në raport me vendimet gjyqësore të cilat bëhen res judicata”*, për të vazhduar më tutje, përfshirë: *“Po të mos ishte kështu, rrëzimi i vendimeve përfundimtare do të rezultonte në një klimë të përgjithshme të pasigurisë ligjore, uljen e besimit publik në sistemin gjyqësor dhe rrjedhimisht edhe në sundimin e ligjit. Prandaj, autoritetet kompetente kanë obligimin pozitiv që të organizojnë një sistem të përmbarrimit të vendimeve i cili është efektiv si në ligj ashtu edhe në praktikë, dhe siguron përmbarrimin e tyre pa vonesë”*, duke cituar Pecevi v. Ish Republikën Jugosllave të Maqedonisë dhe Martinovska v ish Republikën e Maqedonisë.

Për më tepër, sistemet gjyqësore të karakterizuara nga aktgjykimet përfundimtare të cilat iu nënshtrohen shqyrtimit të pafund dhe rrezikojnë që vazhdimisht të shpërfillen, janë në kundërshtim me Nenin 6 të KEDNj-së.² Në fund, sipas Tregubenko v. Ukraina: “*Vënia në pikëpyetje e vendimit për këtë çështje nuk është e pranueshme, qoftë nga gjykatësit apo nga pjesëtarët e ekzekutivit*”. Aktgjykimet C.nr.485/11 dhe C.nr.1522/10, përmes të cilëve një gjyqtar vuri në pikëpyetje aktgjykimin e parë përmes këtij të dytit, duke krijuar kështu pasiguri ligjore, përbën shkelje të Nenit 6, dhe Gjykatës duhet t’i bëhet me dije kjo çështje.

13. Arsyetimi i aktgjykimit përbën një pikë kthese të këtij rasti dhe të kësaj Parashtrëse, në kuadër të saj. Si në C.nr.486/11 ashtu edhe në C.nr. 1522/10, gjyqtari jep arsyetim të ndryshëm për të njëjtën çështje ligjore. Padyshim që një shembull i këtillë i kontribuon mosbesimit të qytetarëve në sistemin gjyqësor, i cili është në kundërshtim me synimin e përafrimit të sistemit juridik me qytetarët, duke inkurajuar dhe nxitur besim në gjyqësor të drejtë, të pavarur dhe efikas. Duhet të mbajmë në mend pavarësinë e gjyqtarit për të vendosur mbi meritat e rastit dhe interpretimit të ligjeve në fuqi. Me të thënë këtë, duhet gjithashtu të kemi parasysh se: “*edhe pse gjykata vendore ka një marginë për vlerësim gjatë përzgjedhjes së argumenteve dhe pranimin të provave, ajo obligohet të arsyetohet veprimet e saj duke dhënë arsyetim për vendimet e saj*”, ashtu siç mishërohet në Suominen v. Finlanda. Për më tepër, me të pranuar faktin se gjyqtarët kanë dhënë arsyetim, duhet gjithashtu të pranojmë faktin se, ashtu siç përcaktohet me H. v. Belgjikës: “*Garancat e mishëruara në Nenin 6 përfshijnë obligimin e gjykatave që të japin arsye të mjaftueshme për vendimet e tyre*”. Për më tepër, gjykatat obligohet të ekzaminojnë, ashtu siç parshihet me Buzescu v. Romanisë dhe Donadze v. Gjorgjisë, “*argumentet kryesore të palëve në kontest si dhe lutjet lidhur me të drejtat dhe liritë elementare të garantuara me Konventë dhe protokollet e saj*”, të cilat gjykatat vendore duhet t’i shqyrtojnë me rreptësi dhe kujdes të veçantë.³
14. Gjithashtu, mund të konkludojmë se arsyetimi i aktgjykimit është thelbi i këtij vendimi përfundimtar dhe prandaj duhet të përmbajë elementet e lartcekura, duke i kushtuar në veçanti vëmendje shkeljes së të drejtave të garantuara të njeriut dhe “*natyrën përfundimtare*” të vendimit, i cili vihet në pikëpyetje vetëm nga gjykata e instancës më të lartë. Në rastet e lartcekura, në veçanti C.nr. 486/11 dhe C.nr.1522/10, gjykatësi ka dhënë dy arsye të ndryshme lidhur me të njëjtën gjendje faktike, në kuadër të dy aktgjyqimeve të ndryshme. Me sa u tha më lartë, dhe me qëllim të parandalimit të pasigurisë ligjore, gjykatës duhet t’i bëhet me dije kjo çështje dhe shkelja e Nenit 6, duke pasur parasysh vendimet gjyqësore në raport me vendimet përfundimtare gjyqësore, të cilat nuk mund të vihen në pikëpyetje.
15. Në fund, duhet t’i kushtohet vëmendje publikimit të vendimeve përfundimtare të gjykatave. Kur kemi parasysh se parandalimi i pasigurisë ligjore i kontribuon rritjes së besimit të qytetarëve në sistemin gjyqësor, avancimit të sundimit të ligjit dhe ndalesës së

² Ion Predescu, Gjyqtar i Gjykatës Kushtetuese dhe Marieta, Asistente e Kryegjykatësit: *Parimi i sigurisë juridike, baza për sundimin e ligjit, jurisprudencë elementare*; fq 25, gendet në:

www.ccr.ro/ccrold/publications/buletin/8/predescuen/pdf

³ Ion Predescu, Gjyqtar i Gjykatës Kushtetuese dhe Marieta, Asistente e Kryegjykatësit: *Parimi i sigurisë juridike, baza për sundimin e ligjit, jurisprudencë elementare*; fq 45, gendet në:

www.ccr.ro/ccrold/publications/buletin/8/predescuen/pdf

shkeljeve të të drejtave të njeriut të garantuara me instrumentet ndërkombëtare dhe Kushtetutë, duhet gjithnjë të mendojmë mbi domosdoshmërinë e bërjes publike të aktgjykimeve përfundimtare. Në këtë aspekt, është me rëndësi të theksohet Neni 2 i Ligjit nr. 05/L-032 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit nr. 03/L-199 për gjykatat, ku: “Gjykatat publikojnë aktgjykimet përfundimtare në ueb faqen e tyre zyrtare, përbrenda afatit kohor prej gjashtëdhjetë (60) ditëve nga dita kur vendimi bëhet përfundimtar, në përputhje ligjin në fuqi dhe rregullat e Këshillit Gjyqësor të Kosovës (në testin e mëtejme: Këshilli), duke siguruar mbrojtjen e të dhënave personale”. Po, kjo dispozitë nuk përfshin aktgjykimet e lëshuara në instancën e parë, prandaj Neni i cituar, në këtë rast, nuk nënkupton këtë. Pavarësisht kësaj, qëllimi i këtij paragrafi është të rrisë vetëdijen e Gjykatës së Apelit lidhur me obligimin e publikimit të aktgjykimeve përfundimtare, dhe kështu të përmbush obligimin e paraparë me ligjet në fuqi dhe t'i kontribuojë kështu parandalimit të pasigurisë ligjore. Me të thënë këtë, Gjykata gjithashtu duhet t'i kushtojë vëmendje Rregullores së Këshillit Gjyqësor të Kosovës lidhur me anonimizimin e aktgjykimeve përfundimtare.

Nga sa u tha më lartë, Avokati i Popullit nxjerr këtë:

KONKLUDIM

Me lëshimin e aktgjykimeve të ndryshme për të njëjtën çështje, përfshirë por duke mos u kufizuar vetëm në vënien në pikëpyetje të aktgjykimeve paraprahe me dhënien e arsytimit të ndryshëm në aktgjykimin e dytë, gjykatat shkelin nenin 6, “E drejta në gjykim të drejtë”, të garantuar nga Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut dhe Kushtetuta e Republikës së Kosovës.

Për të parandaluar përsëritjen e kësaj gjendje dhe me synim të shmangies së pasigurisë së mëtejme juridike, duhet t'i kushtohet vëmendje praktikës së GjEDNj-së, e cila në rast të konfliktit është më meritorë se korniza vendore ligjore dhe e cila përcakton se garancat e parapara me Nenin 6 përfshijnë obligimin për gjykata që të japin arsyetim të mjaftueshëm për vendimet e tyre dhe se aktgjykimet përfundimtare nuk mund të vihen në pikëpyetje nga aktgjykimet e tjera. Në fund, duhet t'i kushtohet rëndësi obligimit të gjykatave për të publikuar vendimet përfundimtare, të cilat ndikojnë në sigurinë ligjore.

Me nderimë,

Hilmi Jashar

Avokat i Popullit